

CURIERUL JUDICIAR

ZIAR SĂPTĂMÂNAL

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — PRACTICĂ

ADEVER SI LUMINA

JUSTITIE SI LIBERTATE

DIRECTOR: PETRE BORS

PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
 Pe 6 luni 16 »
 Pe 3 luni 8 »
Studentii plătesc pe jumătate
 Pentru străinătate se adaugă portul



Pentru inserții și reclame a se adresa la administrație

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI
 No. 5, CALEA RAHOVEI, No. 5

Un număr vechi 2 Lei

 Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat. 

S U M A R

CLAUSA COMPROMISORIE IN CONVENȚIUNI de Petre Bors.
 Acțiunea Pauliană sau revocatorie (Art 975) de C. Trandafirescu.

Jurisprudența Română:

Inalta Curte de Casație secția I: *Golda și Irimia Segal cu Primăria Fălțiceni și Iosub Meer Ornstein.*
 Idem: *M. Georgescu și C. I. Teodorescu ca tutori ai copiilor minori cu obștea moșnenilor Filipești și Gherghesi.*

Curtea de Apel București secția II: *Ioan Popescu cu Zoe Căpitanovici*

Tribunalul Județului R.-Sărat: *Teodor Mateescu cu Primăria Focșani.*

Informațiuni. — Bibliografie.

CLAUSA COMPROMISORIE IN CONVENȚIUNI

Dreptul comun este, că cauzele justițiabililor se desbat și se judecă de către judecătorii numiți conform constituțiunei și legilor Statului. Magistratul anume instituții distribuește justiția în controversele private. Se crede, și cu drept cuvânt, că nimenea nu poate da mai bine dreptatea ca magistratul versat în știința dreptului, experimentat în cunoștințele juridice și integru prin condițiunile ce legea prescrie pentru a i se încredința atare nobilă misiune, și pentru a fi investit cu atare mare putere.

Totuși nu se poate interzice imprecinațiilor facultatea ce de altmintrelea o au după dreptul natural, ca dășii să 'și reguleze judecata neînțelegerilor prin persoana de încredere a lor, și cari se numesc în limbajul juridic *arbitri*. Trebuia deci să se facă o derogatiune dreptului comun, și pentru care cuvânt art. 339 din c. pr. civ. pre-

scrie, că: *persoanele cari au liberul exercițiu al drepturilor lor, vor putea să reguleze prin arbitri judecata contestațiunilor lor.* Mulți particulari, și multe societăți, pentru a ușura spesele procesuale, pentru a scurta timpul și a înlătura formalitățile instanțelor judecătorești, obicnuiesc să stipuleze clausa compromisoriă în contractele lor. Această procedură este tot ce poate fi mai legală, pentru că legea o conferă anume; și ar fi din partea instanțelor judecătorești a necunoaște părților un atare drept cel mai mare exces de putere.

S'a petrecut însă în zilele din urmă un caz care ne pune în cea mai mare nedumerire. Societatea de asigurare *Unirea* are prevădută în statutele sale clausa compromisoriă (art. 39) pentru judecata contestațiunilor sale cu asigurații. Se ȳvește proces între ȳsa societate cu d-l G. Mihuleț din T.-Jiū pentru o pretențiune de asigurare. Procesul trece prin filiera tuturilor celor trei instanțe judecătorești, și toate refușă Societății dreptul de a regula prin arbitri judecata diferendului său, cu toată clausa compromisoriă, pe motiv că arbitragiul s'a desființat prin noua lege comercială.

Este adevărat, că după vechiul codice comercial se prescria arbitragiul în cauzele societăților comerciale, ceea ce s'a eliminat prin noua lege comercială. Din această împrejurare se și deduce de multe instanțe judecătorești, că compromisul nici n'ar mai exista sub imperiul nouei legi comerciale.

Noi nu împărtășim de loc această părere. După vechiul codice comercial cauzele societăților comerciale se trimiteau de drept la arbitri socoti-

tori, pentru că aceștia se socotiau mai experimentați cu daraveri adese-ori complicate. Noul codice comercial a creșut, că mai bine pot fi lichidate ori-ce daraveri de către însăși instanțele judecătorești. Dară aceea ce era o obligațiune nu poate să nu rămână actualmente ca o facultate. Prescripțiunea noiei legi comerciale este urmarea dreptului comun, nu rezultă însă de aici că se interzice părților până și facultatea de a deroga dreptului comun, adică de a putea vida litigiurile prin compromis. Art. 339 din c. pr. civ., a rămas în vigoare în ori-ce materie, prin urmare și în comercial. A susține contrariul este a se întemeia pe o dispozițiune de lege expres prohibitivă, ceea ce nu există. Concluziunea noastră finală este, că instanțele noastre judecătorești au săvârșit o imensă greșală în specia sus-arătată, nefiind nimănui permis, afară de corpul legiuitor, a crea lege.

Petre Bors.

ACȚIUNEA PAULIANA SAU REVOCATORIE

Art. 975

Definițiune și introducere istorică

Bunurile debitorului sunt gagiul creditorilor săi; dar în regulă generală, și afară de cazul unde există o ipotecă, sau un privilegiu, creditorii au pierdut gagiul lor când lucrurile sunt eșite din patrimoniul debitorului lor. Acest din urmă poate să aducă o atingere drepturilor creditorilor săi, sau înstreinând într'un mod fraudulos bunurile sale, sau contractând într'un mod fraudulos noi obligațiuni. Legislațiunea romană și probabil deja din timpul republicei, permitea creditorilor de a cere desființarea actelor făcute de debitor în fraudă drepturilor lor și restituirea lucrurilor în starea unde ele se găseau înainte fraudei. Ei intentați spre acest scop *acțiunea pauliană* (*actio pauliana*), numită ast-fel probabil pentru că a fost introdusă de un pretor Paul.

Ori-ce creditor individual, prin urmare creditor ipotecar și atunci chiar când ar avea alte mijloace de a salva interesele sale (căci legea nu distinge), poate în numele său personal a cere revocarea sau anularea actelor făcute de debitorul său în fraudă drepturilor sale, spre a face să intre în patrimoniul acestuia din urmă bunurile sau drepturile, cari în termenii articolului 1718 din codul civil sunt gagiul creditorilor săi. Creditorul lucrează *proprio jure* în numele său personal și nu în numele debitorului său; ca în cazul acțiunii subrogatorii.

Această acțiune poate fi *reală* sau *personală*, după natura dreptului ca ea are de scop de a face să reintre în patrimoniul debitorului.

Condițiuni cerute

Pentru ca actul făcut de debitor să poată fi atacat trebuie:

1) Ca debitorul să fie *insolvabil*.

2) Ca *insolvabilitatea sa să fie rezultatul actului atacat, sau cel puțin ca insolvabilitatea sa să fie mărită prin acest act (damni eventus)*. Actul chiar, n'ar fi adus nici un prejudiciu creditorilor, dacă insolvabilitatea ar avea alte cauze posterioare acestui act.

3) Că *dreptul creditorului cari intentă acțiunea Pauliană să fie de o dată anterioară celui a actului atacat*.

4) Ca *acțiunea să aibă de obiect să facă să intre în patrimoniul debitorului un drept care ar putea să servească de gagiu creditorilor, adică cari oferă un interes pecuniar, ast-fel de exemplu: o renunțare la un drept de usagiū nu poate fi anulat*.

5) Ca să fie *fraudă (consilium fraudandi ex parte debitoris)* adică intențiunea de a sustrage bunurile sale creditorilor.

Câte o dată, în cea ce privește această din urmă condițiune trebuie să se facă distincțiune. Trebuie ca în tot-d'auna să fie fraudă, dar revocarea actelor cu titlu gratuit, fie bilaterale, sau unilaterale, de ex: renunțările trebuie să fie admise, chiar când cel de al 3-lea contra căruia acțiunea Pauliană este intentată n'ar fi fost complice al fraudei. Această regulă conform dreptului roman este fondată pe aceasta că, în această ipotesă, cel d'al treilea voeste să tragă un folos — (*certat de lucro captando*) pe câtă vreme creditorii caută a evita o pagubă (*certant de damno vitando*). Revocarea actelor cu titlu oneros din contră nu trebuie să fie admisă de cât atât cât există un concest fraudulos între debitor și terțiul cu care el a tratat. Numai creditorului care intentă acțiunea revocatorie îi incumbă sarcina să probeze fraudă.

Pentru ca un act să poată fi atacat e de ajuns să fi cauzat un prejudiciu al creditorilor, sau mai bine trebuie să fie existat intențiune frauduloasă din partea debitorului? Articolul 975 baza materiei nu supune la anulare de cât actele făcute în fraudă drepturilor creditorilor; articolul 562, 699 permit de a anula renunțările făcute în prejudiciul creditorilor. Oare-cari jurisconsulți bazându-se pe aceste texte, socotesc că actele cu titlu gratuit pot fi anulate, din momentul ce ele au cauzat un prejudiciu creditorilor, dar că trebuie să fie fraudă pentru a face să se revoce actele cu titlu oneros. Acest sistem este contrar dreptului roman, vechii jurisprudențe relatată de Pothier (*Traité des successions* chap. III, sect. III, art. 1 § 2) și lucrărilor preparatorii ale codului (Marcadé asupra art. 975). Iată adevăratul sistem al legii. În cele 2 cazuri trebuie să fie fraudă din partea debitorului.

(*Consilium fraudis*). Cuvântul *prejudiciu* în articolul 562 și 699 nu dă nici un sprijin opiniunii contrare, căci la epoca redacțiunii codului, controversa care se agită astă-zi nu exista, și legislatorii au putut să se servească de cuvântul *prejudiciu* în loc de *fraudă*, voină să exprime regula din dreptul roman și iată în ce ordine de idei: *pentru ca un act al debitorului să fie anulabil, trebuie să fie fraudulos, și să cauzeze un prejudiciu creditorilor săi (damni eventus)*.

Prejudiciul este diminuarea solvabilității; și precum

nimeni nu e presumat să ignoreze propriile sale fapte, deci propriile sale angajamente și datoriile sale, există fraudă în faptul chiar de a renunța într'un mod gratuit la un drept, atunci când nu plătește pe creditorii săi.

Tot ast fel ca în dreptul roman, creditorii nu puteau să atace de cât actele positive prin care debitorul lor a diminuat patrimoniul său, făcând să iasă niște drepturi dobândite; articolul 975 dă: *actele făcute de debitor lor, ast-fel sunt de exemplu*: renunțarea la un drept real (art. 562), sau o succesiune cădută lui (art. 699). Dar ei nu pot ataca actele sau mai cu seamă omisiunile prin care debitorul a neglijat de a mări patrimoniul său, de exemplu: ei nu vor putea primi o donațiune sau un legat ce debitorul ar fi refuzat să primească, căci aceasta ar fi cu totul să se substituie creditorii debitorului pentru exercițiu actelor de pură facultate și de a supune de o manieră nelimitată pe cei d'întâiu la libertatea acestui din urmă.

În regulă generală acțiunea revocatoare are loc contra tutulor actelor făcute în fraudă drepturilor creditorilor, chiar contra hotărârilor pronunțate contra debitorului, prin urmare a unui concest fraudulos cu cei de al 3-lea, cari pot fi atacate pe calea opozițiunii.

Asupra chestiunii de a ști în care cas creditorul unui compărțitor poate ataca un act de partagiū, articolul 785 din codul civil dă loc la o mare controversă. Creditorii unui compărțitor sau nu sunt interveniți și n'au făcut opozițiune pot ei ataca actul de partagiū, alegând că el este rezultatul unui concest fraudulos între toți compărțitorii?

Oare cari jurisconsulți admiteau că creditorul ne opoșând nu pierde de cât dreptul d'a ataca partagiū făcut fără fraudă, dar că, chiar când el n'ar fi făcut opozițiune, el conservă tot-d'auna dreptul de a ataca partagiul fraudulos.

Partagiul fără fraudă nu poate fi atacat. În prezența textelor codului această opinie ne pare inadmisibilă. În adevăr art. 975, permite de o manieră prea generală creditorilor de a ataca în numele lor personal, actele făcute de debitorul lor în fraudă drepturilor lor. La această regulă generală art. 976 aduce o restricțiune în acești termeni:

«Cu toate acestea sunt datorii pentru drepturile enunțate la titlu succesiunii, acela al contractelor de maritagiu și drepturilor respective ale soților să se conforme cu regulile cuprinse într'însele». Orî legiuitorul a făcut mai dificil atacul contra unui partagiū, de cât contra orî-cărui act, pentru că nu e vorba aci de a resturna un contract isolat intervenit între debitor și un terțiu, dar un act cari poate să intereseze un mare număr de persoane, chiar o familie întreagă, ale căror interese ar fi potrivite în chestiune și pentru cari s'ar putea găsi mulți cari nu cunosc fraudă. Clausele unui partagiū sunt ațesea conexe. Inconvenientele rescasiunii unui asemenea act motivează excepțiunea conținută în articolul 785, cari nu permite d'a ataca un partagiū consemnat de cât când s'a săvârșit:

1) în lipsa creditorilor dacă au intervenit

2) Sau în prejudiciul unei opozițiuni ce ei ar fi format. Deci partagiul este inatacabil dacă creditorii n'au intervenit și n'au făcut opozițiune, mai puțin ca actul de partagiū să nu fie cu totul simulat.

Motivele acestei excepțiuni la regula generală a articolului 975 sunt de alt-fel foarte raționale. Dispozițiunile legii dovedesc asemenea tendința legiuitorului de a menține partagiurile; acestea sunt articoli: 788, 790 al. 2 și mai ales art. 792.

Efectele acțiunii revocatorii

Ea operează revocațiunea *ex-tunc* al actului atacat și produce toate efectele condițiunii resolutorie (art. 1019), chiar cu priviri la cel de al 3-lea detentore. Cu toate acestea cel d'al 3-lea detentor poate câștiga fructele dacă el e de bună credință (485). Trebuie de asemenea să se ție în seamă celui de al 3-lea cheltuelile cari le-a făcut asupra lucrului conform principiilor din art. 494. Dar revocațiunea n'are loc de cât în măsura și în interesul creditorilor. Actul conservă efectele sale pentru tot ce nu este atins prin revocațiune. Acțiunea revocatoare durează 30 de ani, începând din ziua unde actul a fost făcut, contra debitorilor, înfățișătorilor sau contra celor de al 3-lea, fără a opune acestor din urmă—usucapiunea de 10 sau 20 de ani,—dacă reunesc condițiunile cerute de art. 1895 și următorii. Nu se poate aplica aci prescripțiunea de 10 ani a art. 1900, pentru că acest articol, tratează despre acțiunea în nulitate între părțile contractante, cari sunt socotite a fi ratificat prin tăcerea de 10 ani. Această presumpțiune nu poate să se aplice la un terțiu, căci n'a fost poate în contract. Există o excepțiune la această regulă în materie de separațiune de bunuri. Creditorii bărbatului nu pot să atace de cât în timpul unui an, hotărârea separațiunii bunurilor obținute de femeie, când toate condițiunile și formalitățile prescrise de articoli: 1262, 1263 din codul civil și 632 din procedura civilă au fost observate.

Trandafirescu

Judecător Trib. Constanța

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 26 Maiu 1895.

Președinția d-lui N. MANDREA, Președinte

Golda Ieremia Segal și Irimia Segal cu Primăria orașului Fălticeni și Iosub Meer Orenștein.

Urmărire silită.— Dacă adjudecarea trebuie amânată când prin cereri, incidente sau opozițiuni la urmărire se lînde la revendicarea imobilului urmărit. Până când trebuie amânată.

Prescripțiune.— Prescripțiune aquisitivă de 10.—Dacă se poate invoca de o persoană ce nu are nici un fel de titlu.

Inscripțiune ipotecară.— Reînnoirea inscripțiunei.— De cine se poate invoca nereînnoirea inscripțiunei.

1) În materiă de urmărire silită, când prin cereri, incidente sau opozițiuni se revendică imobilul urmărit, adjudecarea se amână până când prin hotărîre definitivă se va statui asupra revendicării.

2) *Prescripțiunea aquisitivă de 10 ani nu poate fi invocată când partea ce o invoacă nu are nici un titlu pe baza căruia să-și întemeieze această prescripțiune.*

3) *Nereînnoirea inscripțiunei ipotecare nu poate fi invocată de cât de creditorii interesați.*

Decisiunea No. 271/95. Respins ca nefondat recursul făcut de Golda Irimia Segal și Irimia Segal, contra decisiunei Curței de apel Iași secția II No. 28/93 în proces cu primăria comunei Fălticeni și Iosub Meer Ornstein.

S'a citit raportul dresat în cauză de d. consilier G. P. Petrescu.

S'a ascultat: d. Dimitrie Chebapei, procurator avocat al părții recurente în expunerea motivelor de casare și d. Petre Borș, avocat procurator al intimaților în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Incompetința Tribunalului și a Curței de a judeca contrar art. 530 pr. civ. pe cale de contestație la urmărirea imobiliară asupra dreptului de proprietate; Tribunalul sau Curtea, erau ținute din oficiu a se declara incompetentă și a suspenda judecata asupra revendicării imobilului urmărit».

Având în vedere decisiia Curței supusă recursului din care reese că primăria urbei Fălticeni, având a lua o sumă de bani de la Iosub Meer Orenstein în virtutea decisiiei Curței din Iași secția I No. 204/73, au pus în urmărire un loc pretins al numitului debitor în întindere de 72 stânjeni oferit ca garanție prin actul înscris de tribunalul Suceava la No. 411 din 1863;

Că recurenta, vădând că în această urmărire se înglobează o casă cu 18 stânjeni asupra căreia se credea proprietară, a ridicat contestațiune la urmărire, care nu s'a admis de cât pentru 2 stânjeni cumpărați de la un Vasile a Mariuței cu acte în regulă;

Considerând că, din decisiune se constată că, această cestiune a proprietății a fost discutată înaintea ambelor instanțe de fond și că părțile au primit să se judece înaintea acelor instanțe, fără a invoca incompetența lor, așa că astăzi nu o mai poate invoca, pentru că Tribunalul la care se urmărește o urmărire silită e competent a judeca și toate incidentele de fond și acțiunile de revendicare, mai cu seamă când Tribunalul ca în speța aceasta era și singur competent a judeca acțiunea de revendicare;

Că dar mijlocul este nefondat.

Asupra motivului II de casare:

«Omisiune esențială, întru cât în apărarea mea am invocat acte spre a stabili că Orenstein, în momentul în care a ipotecat nu mai era proprietar pe acel loc. Onorabila Curte omite a se pronunța asupra acestui mijloc esențial de dovedire».

Considerând că acest motiv nu este întemeiat întru cât din decisiunea Curței se constată că Curtea s'a pro-

nunțat, având în vedere toate actele prezentate de părți; Că dar și acest motiv este nefondat.

Asupra motivului III:

«Violarea § 1943 și 1924 c. Calimach.

«Am dovedit înaintea Curței prin acte și martori că terenul în litigiu este în stăpânirea mea folosindu-mă de stăpânirea autorilor mei Vătaful Diaconu încă de la 1861 și că această stăpânire s'a întemeiat pe un act de cumpărătoare iar urmărirea este începută de adversarii noștri în 1892; deci conform art. 1943 c. Calimach se poate opune cu succes prescripțiunea timpului lung, și conform § 1924 c. Calimach usucapiunea termenul de 10 ani între prezenți fiind de mai multe ori îndeplinit».

Considerând că, Curtea constată în fapt că, Vătaful Diaconu, nu a cumpărat nici o dată, că dar nu are titlu și că de aceea nici de prescripțiunea achisitivă de 10 ani nu poate fi vorba întru cât nu au nici un titlu pe baza căruia să-și întemeieze această prescripțiune.

Că dar și acest motiv este neîntemeiat.

Asupra motivului al IV-lea.

«Urmărirea ce se exercită în specie se întemeiază pe o inscripțiune ipotecară operată în 1863, fără ca de la această dată să mai fie reînnoită; după lege art. 1786 inscripțiunile nereînnoite în curs de 15 ani se consideră ca neexistente, la data cumpărătorii noastre act. No. 17/91 inscripțiune neexistând, noi am cumpărat terenul liber de ori-ce sarcină, de unde consecința că, nu u ai poate fi urmărit de adversarii noștri, care chiar de ar fi avut vre-un drept este căzut din pretențiile sale.»

Considerând că Curtea constată că, acel imobil nu a fost cumpărat de recurenta de la Orenstein ci de la un nou Dominus, Ion Diaconu;

Că nereînnoirea inscripțiunei conform art. 1716 c. c. nu poate fi invocată de cât de creditorii interesați, ori recurenta nefiind creditoarea lui Orenstein și nedovedind că a cumpărat pământul de la el nu o poate invoca.

Asupra motivului al V-lea.

«Violarea art. 1 lit. b, anexa lit. T din regulamentul organic».

«Titlul în virtutea căruia se urmărește de adversarul nostru terenul în cauză este o garanție volantă. După regulamentul organic, textul menționat, pentru că inscripția să fie valabilă se cerea ca amândouă părțile să se prezinte în instanță, care făcând constatările acolo prevădute numai după aceasta, ordonă inscripțiunea; ceea ce în specie nu s'a observat, garanția volantă fiind înscrisă față cu înființatorul garanției».

Considerând că, instanța de fond răspunde că toate aceste formalități au fost îndeplinite și că pentru actul de ipotecă este o hotărâre rămasă definitivă și în baza căreia s'a făcut urmărirea;

Că dar și acest motiv este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea în numele legii, respinge recursul etc.

Audiența de la 5 Iunie 1895

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

M. Georgescu și C. I. Teodorescu, ca tutori ai minorilor copii cu ceata moșnenilor Jilimpești și Cheorghăști.

Perimare.—Dacă perimarea se întrerupe numai printr-o simplă cerere sau trebuie scoase și comunicate citațiunile.

Judecata se va începe după o nouă cerere și nouă citațiuni.—De aci rezultă că numai scoaterea și comunicarea citațiunilor întrerupe perimarea.

Dicisiunea No. 285/95. Casat jurnalul No. 2192/79 al Curței de apel din București sec. III.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier D. Hăntzescu.

S'a ascultat: D-l G. Palade, avocatul recurentului C. I. Teodorescu în espunerea motivelor de casare în lipsa celui-lalt recurent M. Georgescu lipsind și intimat.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 256 și 257 pr. civ., Curtea crede că este de ajuns pentru a întrerupe perempțiunea, numai o simplă cerere de redeschidere fără plata citațiunilor».

Având în vedere că se constată că, se cerea perimarea decisiunii Curței de apel București, secția III cu No. 217/70 pe motiv că, de la 1871, de când s'a pus în suspensiune zisa decisiune și până la 10 Septembrie 1879, când s'a dat încheierea curței cu No. 2192, supusă recursului, trecuse opt ani trecuți;

Că într'adevăr în acest interval se făcuseră mai multe cereri de redeschidere însă partea care le făcea ne plătind și citațiunile pentru chemarea părților la termenul defipt pe cererea de redeschidere, procesul se suspenda, așa că de la 1871 Decembrie 2, s'a urmat mai multe cereri de redeschidere fără ca să se plătească și citațiunile până la 1878 Septembrie 30, când s'a făcut ultima cerere de redeschidere;

Că cei interesați, ați recurenți, la 10 Septembrie 1879, cerând perimarea, Curtea a respins-o, pe motivul că de la ultima cerere de redeschidere și până la cea de perimare nu a trecut doi ani;

Că dar, Curtea, consideră diferitele cereri de redeschidere de la 1871 Decembrie 2, când s'a scos pentru prima oară din rol acel pro es și până la 1878 ca acte ininteruptive de perempțiune, de și acele cereri nu fuseseră însoțite de plata și scoaterea citațiunilor;

Considerând că art. 256 pr. civ., stabilește că judecata se va începe după o nouă cerere și noi citațiuni;

Că din aceasta rezultă că, numai când ambele formalități vor fi îndeplinite, cererea de redeschidere este un act de procedură valabil și de natură a întrerupe cursul perempțiunii;

Că numai prin îndeplinirea dispoziției finale dintr'acest articol relativ la scoaterea citațiunilor, redeschiderea devine un act scris, ast-fel prin suspendări reiterate și prin redeschideri fără îndeplinirea scoaterei și comunicării citațiunilor, procesul s'ar perpetua precum în speța sa perpetuat și perempție ar fi în procedura așa înțeleasă o instituție mai mult de cât iluzorie;

Că ast-fel precum Curtea înțelege art. 257 și 256 pr. civilă, este rău interpretat și prin urmare motivul fiind întemeiat urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea casează etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIA II

Audiența din 13 Mai 1895

Președenția d-lui A. T. KIVU, Președinte

DECISIUNEA NO. 112

Ioan I. Popescu cu Zoe Z. Căpitanovici

Act de paupertate. — Domiciliu. — Schimbare de domiciliu. — Ce autoritate este în drept a libera acte de paupertate.—Dacă autoritatea comunală e a domiciliului de origină a persoanei ce se servă cu actul său a domiciliului unde acea persoană se găsește.—Cum se schimbă domiciliul.

Succesiune. — Coereză. — Dacă coerezii trebuie să plătească datoriile și sarcinile succesiunii și în ce proporții.

Dobinzi.—Dacă dobânzele se prescriu.—În cât timp.—Pe ce este bazată prescripția dobânzilor.—Dacă această prescripțiune se aplică la ori-ce fel de dobânzi.

1) Scăpătăciunea trebuie dovedită cu un certificat liberat de autoritatea comunală a locului unde persoana care o invoacă, și va avea domiciliul.

Ast-fel când se constată că persoana ce voeste a se servi cu act de paupertate, se găsește numai vremelnice într-o localitate, unde se află chemată fie din cauza studiilor ce face, fie din ori ce ocupațiuni temporare, acea persoană se poate servi cu act de paupertate liberat de primăria comunei domiciliului său de origină, întru cât pentru schimbarea legală a domiciliului nu este de ajuns ca o persoană să părăsească domiciliul său originar și să locuiască într'altă parte, ci trebuie încă să aibă și intențiunea de a-și fixa acolo principalul său aședământ.

Dovada acestei intențiuni trebuie să resulte dintr-o declarație expresă făcută atât la autoritatea comunală a locului abandonat, cât și la acea a locului unde se transferă domiciliul.

În lipsă de declarațiune expresă, dovada intențiunii poate depinde și de împrejurări lăsate la suverana apreciere a judecătorilor.

2) Coerezii trebuie să plătească datoriile și sarcinile succesiunii, fie-care în proporțiune cu partea sa ereditară.

3) Dobânzile se prescriu prin cinci ani și această prescripțiune este bazată pe o presumpțiune legală de plată, care dispensează pe debitor de a alege măcar liberațiunea sa.

Această prescripțiune se aplică la ori-ce dobânzi, fie legale fie judiciare sau moratorii.

D-nul Ion I. Popescu, cu petițiunea înregistrată la No. 5540 din 1 Iunie 1894, a făcut apel în contra sentinței No. 108 din 1894 a tribunalului Argeș, dată în proces cu Zoe Z. Căpitanovici pentru pretențiuni. — În consecuență, s'a citat părțile pentru ziua de 22 Noembrie 1894, când, prin încheierea No. 3134, s'a admis comunicare de acte și s'a amânat procesul la 13 Aprilie 1895.

În această zi s'a prezentat apelantul Ion I. Popescu, asistat de d-nul avocat Rădoi și intimata Zoé Z. Căpitanovici, asistată de d-l avocat Dumitrescu; — s'a examinat apelul și s'a constatat făcut în termen, și d-l avocat Dumitrescu, mai înainte de orî, ce discuțiune în fond, a cerut nulitatea apelului pe motivul că d-l Popescu, domiciliind în Bucuresci, după cum singur arată prin petițiunea de apel nu se poate servi de un act de paupertate liberat de primăria orașului Pitești;

D-l avocat Rădoi a susținut că d-l Popescu este de origină din orașul Pitești, prin urmare de la primăria acestui oraș trebuia să aducă certificatul de paupertate, că, în Bucuresci, n'are de cât reședința fiind student în litere și copist la Primărie și a conchis cerând respingerea incidentului, subsidiar a cerut să i se acorde un termen pentru a plăti taxele.

Asupra acestui incident, Curtea deliberând și ivindu-se divergență de opinii între d-nii Președinte At. C. Kivu, și consilier Sc. Popescu, pe de o parte, cari, pentru motivele prevădute în încheierea N. 1015/95 au fost de părere să se respingă incidentul, și prin urmare, să se considere ca bun și valabil actul de paupertate, — și între d-l consilier D. Giuvăru, de altă parte, care, pentru motivele din aceeași încheiere, a fost de părere să se admită incidentul, să se anuleze actul de paupertate, sau să se oblige apelantul să depună taxele întreite, și în acea zi, neputându-se completa Curtea cu cinci d-ni consilieri, — după cererea părților, a amânat procesul pentru astăzi.

La apelul nominal s'a prezentat apelantul asistat de d-l avocat Teclu, și intimata asistată de d-l avocat Dumitrescu, procedura fiind îndeplinită și apelul constatat în termen, s'a luat afacerea în examinare, citindu-se lucrările preurmăte.

D-l avocat Dumitrescu, asupra incidentului, puse aceleași concluziuni ca în ședința precedentă, adăugând că cestiunea este simplificată astăzi prin depunerea unui alt act de paupertate de către apelante, dar rămâne a se ști dacă acest act mai poate avea valoarea lui nefiind depus în înăuntrul termenului de apel.

D-l avocat Teclu susține de asemenea în sensul concluziunilor de la precedentă înfățișare, cu adăugire că întru cât nici citațiunile la tribunal și nici sentința apelată n'au fost comunicate apelantului la domiciliul ei, unui alt Popescu, căci până la 23 Aprilie 1894, apelantul și a avut domiciliu în strada Cazărmei No. 45 cum dovedește cu certificatul Prefecturii Poliției, este încă în termenul de apel, și subsidiar, dacă Curtea nu va găsi întemeiate aceste motive, atunci este gata a plăti taxele.

Curtea în majoritate.

Asupra incidentului indicat de d. Dumitrescu, avocatul intimat Zoe Z. Căpitanovici, cum că apelul d-lui Ion I. Popescu n'ar fi regulat făcut, de oare-ce se servă de un act de paupertate emanat de la autoritatea comunală din Curtea de Argeș, pe câtă vreme domiciliul său este în Bucuresci;

Având în vedere că, după art. 30 din legea timbrului, scăpătaciunea trebuie dovedită cu un certificat liberat de autoritatea comunală a locului unde persoana care o invoacă, și va avea domiciliul;

Având în vedere că e necontestat că d. Ioan I. Popescu este născut în Curtea de Argeș, unde locuiesc părinții săi și prin urmare domiciliul său de origină este

în Curtea de Argeș; că, de și de fapt densus locuiește, actualmente în Bucuresci, unde și urmează studiile la Universitate și ocupă și o funcțiune temporară, această împrejurare nu e suficientă pentru a se susține că domiciliul său ar fi acum în Bucuresci;

Că, din combinațiunea art. 88, 89 și 90 cod. civil rezultă că, pentru a fi operată în mod legal schimbarea de domiciliu, nu e de ajuns ca cine-va să abandoneze domiciliul său original și să locuiască într'altă parte ci trebuie încă să aibă și intențiunea de a și fixa acolo principalul său aședăment; că dovada acestei intențiuni câtă să resulte dintr-o declarațiune expresă făcută atât la autoritatea comunală a locului abandonat, cât și la acea a locului unde se transferă domiciliul și asemenea declarațiunii nu s'a dovedit că există. Este adevărat că, în lipsă de declarațiune expresă, dovada intențiunii putea depinde și de împrejurări lăsate de legiuitor la suverana apreciațiune a judecătorilor; că simple împrejurări că apelantul stă în Bucuresci și că are aici și funcție nu sunt suficiente, spre a deduce din ele intențiunea de a și fi strămutat domiciliul, de oare-ce ca student la Universitate nu poate face alt-fel de cât să stea în Bucuresci, iar primirea unei funcțiuni temporare pentru a avea un mijloc de existență, nu atrage după sine schimbarea domiciliului, art. 91 cod civil fiind formal în această privință.

Pentru aceste motive,

Respinge incidentul indicat de intimată și constată că apelul este regulat făcut cu actul de paupertate emanat de la primăria comunei Curtea-de-Argeș;

Iar d-l consilier D. Giuvăru a rămas de opiniei prevădută în încheierea No. 1015 din 1895, pentru a se admite incidentul și să anuleze actul de paupertate, sau să se oblige apelantul să depună taxele întreite.

S'a dat apoi lectură sentinței apelate și celor-l'alte acte din dosar.

D-l avocat Teclu, asupra fondului, susține că de la defunctul Zamfir Căpitanovici a rămas cinci moștenitori; că, partagiul s'a făcut între ei, necunoscându-se apelantului dreptul la a cincea parte din averea rămasă de la Zamfir Căpitanovici, plus a patra parte din trei părți, din partea cuvenită lui Mihail Căpitanovici, mort în urma tatălui său, ast-fel, că, în tot cazul, n'ar putea să fie obligat de cât numai în raport cu partea de moștenire ce i-a venit. Că, în ce privește procentele, invoacă prescripția prevădută de art 1907 cod. civ., care este aplicabil și în speciă și nu poate fi obligat de cât numai pentru ultimii cinci ani.

D-nul avocat Dumitrescu dice că pe clienta sa nu o poate privi călă moștenitori a rămas pe urma lui Căpitanovici, căci ei nu puteau să moștenească de cât numai ce rămânea după achitarea creanței; că partagiul n'a existat între moștenitori, și orî cari ar fi drepturile aferente ale moștenitorilor în succesiunea lui Căpitanovici, ele se vor regula în urmă cu ocaziunea partagiului, iar în ce privește prescripțiunea pentru dobândă, invocată de apelante, legea este formală și ele se plătesc din momentul desfacerii căsătoriei și conchide la respingerea apelului.

Curtea, imediat, în ședință publică, a pronunțat următoarea decisiune, ale cărei considerente s'au redactat de d-l consilier A. Athanasovici, cari, supuse controlului completului Curții, le-au aprobat.

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul făcut de d-l I. I. Popescu în contra sentinței tribunalului Argeș cu No. 108/94, prin care cere a se reforma această sentință și a se apăra de cererea nedreaptă a d-nei Zoe Z. Căpitanovici;

Având în vedere actele prezentate și ascultând concludențele orale;

Considerând că litigiul dintre părți există din cererea de restituire de zestre ce face d-na Zoe Căpitanovici în contra fiilor și moștenitorilor soțului său Zamfir Căpitanovici decedat, în puterea foaiei sale de zestre, legalizată de Logofeția Dreptății la No. 54 din 1836, în sumă de 220 galbeni;

Considerând că apelantul vine la succesiunea lui Zamfir Căpitanovici în calitate de nepot, reprezentând pe muma sa decedată; că, de la Zamfir Căpitanovici au rămas 5 copii și unul dintr'ei murind și el după tatăl său, partea lui de moștenire s'a împărțit între muma sa, care a luat un quart și cei 4 fii ai săi, cari au împărțit cele 3 quarturi, astfel că fie-care are a cincea parte din succesiunea tatălui lor, plus a patra parte din trei quarturi rămase de la fratele lor mort, de oare ce și muma ia și dăna o parte în această succesiune (art. 673 c. civ.).

Considerând că principiul fiind, că cohereții trebuie să plătească datoriile și sarcinile succesiunii, fie-care în proporțiuni cu partea sa ereditară (art. 777 c. c.)—că calculul făcut, pentru a determina cuitatea ce trebuie să plătească I. I. Popescu din suma ce succesiunea dătoarește intimatelor, fiind dat ca zestrea este de 220 galbeni prin transformarea galbenilor în lei noi dă suma de lei 612 și 93 bani.

Considerând că în ce privește epoca de când trebuie acordate dobânzi la data datorită, tribunalul le dă de la moartea lui Zamfir Căpitanovici Iulie 1866, că, în privința lor apelantul invoacă prescripția de 5 ani cerând a se reduce pentru timpul când au fost prescise;

Considerând că legiuitorul n'a voit ca prin grămădiri de dobânzi să se poată ruina un debitor, atunci când de cele mai multe ori el poate că nici nu are cunoștința de datoria sa, fiind o datorie de succesiune, care, în specie, nu a putut fi cunoscută până în momentul reclamațiunii;

Considerând că prescripția de 5 ani este lăsată pe o presumpțiune legală de plată, care dispensă pe debitor de a alege măcar liberațiunea, că această prescripțiune se aplică la ori-ce fel de dobânzi, fie legale fie judiciare sau martorii,—că astfel fiind rău tribunalul le acordă de la moartea lui Zamfir Căpitanovici și nu se pot alocă de cât pe cei 5 ani anteriori cererii de judecată de la 18 Ianuarie 1889;

Pentru aceste motive, în numele legii, admite apelul făcut de Ion I. Popescu, reformează în parte sentința apelată, etc.

(ss) At. C. Kivu, G. D. Economu, Sc. Popescu, A. Athanasovici, D. Giuvara.

(s) p. Grefier, A. Bahrin.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI R.-SARAT

Audiența de la 20 Maiu 1895

Președinția D-lui C. POPESCU, Președinte

Theodor Mateescu cu Primăria orașului Focșani

SENTINȚA 146/95.

Autoritatea lucrului judecat. — Când există. — Prejudiciu. — Dacă cel ce cauzează altuia un prejudiciu este dator a 'l repara.

1) Există lucru judecat atunci când a doua cerere în judecată are același obiect, este întemeiată pe aceeași cauză și între aceleași părți, făcută de ele și în contra lor în aceeași calitate.

2) Ori-ce faptă a omului care cauzează altuia un prejudiciu este dator a 'l repara.

S'a ascultat: D-l Al. N. Vițoreanu și Al. N. Macovei, avocații apelantului Theodor Mateescu, în susținerea apelului precum și D. Gavril Ionescu, avocatul intimatelor Primăriei a Urbei Focșani, în combateri.

Tribunalul deliberând,

Având necesitate de a examina actele invocate de părți. În virtutea art. 103 pr. civ. combinat cu 141 din legea de organizare judecătorească și 15 din regulamentul interior al tribunalelor, prin procesul verbal No. 3377/95 a amânat pronunțarea rezultatului pentru astăzi 20 Maiu 1895, când: Tribunalul deliberând și,

Având în vedere apelul făcut de Theodor Mateescu cu cererea înreg. la Tribunalul Putna sub. No. 6583/83 contra cărții de judecată No. 169/83 pronunțată de judele ocolului Focșani;

Având în vedere și decisiunea Inaltei Curți de Casație și Justiție No. 307/86 dată asupra recursului făcut de Theodor Mateescu contra sentinței Tribunalului Putna No. 9/85 prin care se casează menționata sentință și se trimite procesul spre a fi judecat din nou de acest tribunal;

Având în vedere susținerea apelantului Theodor Mateescu, actele prezentate și opunerile intimatelor Primăriei Comunei Focșani;

Având în vedere că, reprezentantul Primăriei Comunei Focșani mai înainte de a discuta fondul procesului a invocat puterea lucrului judecat, basându-se întru aceasta pe alte două acțiuni intentate de Theodor Mateescu înaintea tribunalului Putna, care le-a rezolvat prin sentințele No. 79 și 41 din 1868 în favoarea chemaților în judecată;

Având în vedere că, lucrul judecat, este atunci când a doua cerere în judecată are același obiect, este întemeiată pe aceeași cauză și între aceleași părți făcută de ele și în contra lor în aceeași calitate (art. 1201 c. civ.);

Având în vedere că acțiunea intentată de Th. Mateescu la judele ocolului Focșani în care s'a pronunțat cartea No. 169/83, venită în apel, are de obiect obligarea Primăriei Orașului Focșani la plata sumei de lei vechi 38390 daunele ce i s'a cauzat în anul 1866 prin faptul că a permis ca vitele orașenilor să treacă peste semănăturile de orz și porumb după moșia ce dănașul ținea cu arendă de la Nicolae Lipan, distrugând astfel 36 pogoane orz și 44 pogoane porumb, în plus paguba cauzată în același timp prin astuparea unui șanț;

Având în vedere că, din sentința tribunalului Putna No. 41 din 1868, se constată că, Th. Mateescu a reclamat în judecată pe D-nii C. Lascăr, C. Ionescu și alți locuitori din Focșani, pentru al despăgubi de costul recoltelor după o bucată teren din moșia ce avea în arendă de la N. Lipan ce i s'a distrus în anul 1866 de către cireada orașului, iar din sentința No. 79 din 1868

se constată asemenea că acțiunea a fost intentată contra Primăriei Focșani, Nicolae Lipan și Catinca Lipan, și cu acea ocaziune a cerut ca Primăria Focșani să fie obligată a-i plăti câte 14.235 lei pe an, pagubele cauzate prin faptul că i-a sărăsluit câte 40 fâlcii și 60 prăjinii din moșia ce avea cu arendă de la Nicolae Lipan și Catinca Lipan, deslușind că această despăgubire o cere numai pentru anii 1865 și 1867, de oare-ce pentru anul 1866 are deosebit proces;

Că ast-fel fiind între acțiunea, care face obiectul discuțiunii astă-zi și cele intentate la 1868 și rezolvate de Tribunalul Putna prin sentința No. 41 și 79, nu există identitate de obiect și persoane, căci deși obiectul acțiunii din sentința No. 41 a fost același, dar în judecată n'a figurat și Primăria Focșani, iar în acțiunea rezolvată prin sentința No. 79 s'a cerut daune pe anii 1865 și 1867 nu și pe anul 1866 pentru care se cere astă-zi, așa că autoritatea lucrului judecat nu există.

In fond,

Având în vedere că, obiectul acțiunii intentată de Theodor Mateescu la judele ocolului Focșani cu cererea înreg. la No. 872/83 este obligarea Primăriei Comunei Focșani la plata sumei de lei vechi 38390, valoarea pagubelor ce i s'a cauzat în luna Maiu 1866 prin faptul că a permis locuitorilor comunei Focșani a trece cu vitele pe moșia ce dânsul ținea cu arendă de la Nicolae Lipan în marginea orașului Focșani, stricându-i ast-fel semănăturile după 36 pogoane, 26 prăjinii orz și 44 pogoane, 24 prăjinii păpușoi, astupându-i în același timp un șanț ce dânsul făcuse în capul moșiei pentru paza recoltei pe o întindere de 370 stânjeni;

Având în vedere că, Theodor Mateescu cu contractul din 5 Aprilie 1895 constată că, a avut cu arendă moșia D-lui N. Lipan situată în marginea orașului Focșani, pe un period de 3 ani calculat de la 5 Aprilie 1895;

Având în vedere că, consiliul comunei Focșani, prin decisiunea No. 23 luată în audiență din 3 Aprilie 1866 prezentată în copie de apelant, sesizat de plângerea orășenilor înregistrat la No. 952/66, a autorizat pe primar a astupa șanțul făcut de Theodor Mateescu și în același timp a permite orășenilor a pășuna vitele pe acea moșie ca pe o dreaptă proprietate a comunei, dându-le și treacățul vitelor la adăpătoare pe unde l'cerea orășeni;

Având în vedere că de și din procesele verbale dresate de judecătorul de instrucție al tribunalului Putna însoțit de procuror la 9 Iulie 1866 și acelea dresate de autoritatea administrativă la 9 Iunie și 10 Iulie 1866 prezentate în copie de apelant; rezultă că de către vitele orășenilor Focșani, sa distrus recolta de orz și porumb pe întinderea reclamată de Th. Mateescu cum și astuparea șanțului, totuși acel tribunal în interesul unei bune administrațiuni a justiției, în audiența din 18 Decembrie 1887, a disposat a se face o cercetare locală pentru ca prin martori și experți să se stabilească câtimea semănăturilor distruse, întinderea șanțului și valoarea pagubei cauzate etc;

Având în vedere că, din deposițiile martorilor Theodor Alexandrescu, Ion Ionașcu și Ion Vasiliu date sub prezentare de jurământ înaintea d-lui membru delegat de tribunalul Putna cu executarea cercetărei locale ordonată de acest tribunal, se stabilește că în adevăr în anul 1866 de către vitele orășenilor Focșani, s'a distrus cu desăvârșire, recolta după 25 fâlcii orz și ca 20 fâlcii porumb ce d. Th. Mateescu avea semănată pe moșia luată în arendă de la N. Lipan, că de asemenea șanțul făcut de Th. Mateescu pe marginea moșiei a fost astupat de Primăria Comunei Focșani;

Considerând că după dispozițiunile art. 998 c. c.

orî ce faptă a omului, care cauzează altuia un prejudiciu este dator al repara.

Că, în specie Primăria Focșani, prin faptul că a permis orășenilor Focșani a trece și pășuna cu vitele recolta apelantului Th. Mateescu, și cu concursul administrației a astupat șanțul făcut de numitul, basându-se întru aceasta numai pe considerațiunea de menținere a posesiunii comunei fără ca acea pretinsă turburare să fi fost recunoscută prin o hotărîre judecătorească, a cauzat lui Th. Mateescu o pagubă și dar este ținută a o repara;

Având în vedere că tribunalul luând de basă în ce privește câtimea recoltei distrusă; constatarea experților făcută cu ocazia anchetei, ce judecătorul de instrucție în anul 1866, actul experților cu data 17 Iunie 1891 însărcinați cu evaluarea recoltei distrusă a șanțului astupat, cum și actul inginerului relativ la întinderea aceluș șanț, are elemente indestructibile pentru a fixa quantumul pagubei cauzată lui Th. Mateescu prin distrugerea recoltei după 36 pogoane orz și opt pogoane porumb la suma de lei 7530, iar valoarea șanțului destupat la suma de 315 lei calculat a un leu stânjenul;

Având în vedere că, Th. Mateescu prin distrugerea acelei recolte, a pierdut în același timp paele, ciocanii de porumb și mîrștea, așa că este în drept a fi despăgubit de valoarea lor, care față cu raportul experților, tribunalul fixează suma de lei 450 ca despăgubire, așa că în total suma daunelor cauzate lui Th. Mateescu prin faptul comunei Focșani și la care urmează a fi obligată este acea de 8265 lei;

Având în vedere că, cererea subsidiară făcută în instanță de procuratorul Primăriei Focșani, este fără interes, întru cat cercetarea locală ordonată de tribunal s'a efectuat cu îndeplinirea formelor de procedură relativă la chemarea părților, iar martorii au fost întrebați asupra tuturor punctelor specificate prin jurnalul No. 524+/87. Pentru aceste considerante redactate de d. Președinte C. D. Popescu, statuând și asupra cheltuielilor de jud. cerute de apelant, vedând și disp. art. 334 pr. civ. 30, 31 din legea umbrului, trib. admite apelul etc.

(ss) C. D. Popescu, Sc. Coșlovanu.

INFORMAȚIUNI

Anunțăm cu adâncă părere de rău încetarea din viață a D-lui George D. Economu, consilier la Curtea de Apel din București, și a confratelui nostru Dimitrie C. Popescu valorosul membru al baroului Bucurestean și director al Ziarului *Dreptul*.

Trimitem cele mai sincere condoleanțe înrîtărilor familiilor.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

TRATATUL DE DREPT COMERCIAL PARTEA III-a VOL. I

DE

C. N. TONEANU

Avocat, Galați

Se află de vîndare pe preț de 2 lei la autor în Galați, la librăria «Socec» în București, «Șaraga» în Iași și la administrația «Curierului Judiciar». Asemenea partea I și a II-a pe preț de 10 lei ambele.